

Sygn. akt I ACz 1157/18

POSTANOWIENIE

Dnia 24 października 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie :

Przewodniczący: SSA Roman Sugier (spr.)

Sędziowie: SA Mieczysław Brzdąk

SO del. Tomasz Tatarczyk

po rozpoznaniu w dniu 24 października 2018 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku P. S. (1) i Komitetu Wyborczego Wyborców
(...)

przy uczestnictwie A. M. i Komitetu Wyborczego
(...)

o wydanie orzeczenia w trybie wyborczym

na skutek zażalenia wnioskodawców

na postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 22 października 2018 r.

sygn. akt II Ns 250/18

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSO del. Tomasz Tatarczyk SSA Roman Sugier SSA Mieczysław Brzdąk

Sygn. akt I ACz 1157/18

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy w trybie art. 111 §1 Kodeksu wyborczego domagali się zakazania uczestnikom postępowania rozpowszechniania nieprawdziwych informacji na temat wnioskodawcy P. S. (1) opisanych w uzasadnieniu wniosku, nakazaniu uczestnikom postępowania sprostowania informacji rozpowszechnianych przez nich w trakcie kampanii wyborczej w lokalnym dzienniku, telewizji publicznej oraz portalu F., przeproszenia wnioskodawcy P. S. (2) w sposób wskazany we wniosku oraz o nakazanie solidarnie zapłacenia przez uczestników postępowania na rzecz wskazanej instytucji charytatywnej kwoty 25.000 złotych.

Uzasadniając żądanie wniosku wnioskodawcy podali, że A. M.

w ulotce wyborczej pochodzącej od Komitetu Wyborczego (...) rozpowszechniał nieprawdziwe informacje na temat kandydata na radnego

w wyborach do Rady Powiatu (...) P. S. (2).

Informacje te w postaci pytań:

– „Czy to nie oszustwo startować z list KWW (...) (starosta P. S. (2) jest przedstawicielem i członkiem (...))?”,

– „Kiedy kłamałeś Starosto P. w sprawie szpitala? Od 8 lat mówiąc, że współpraca z (...) jest wspaniała? Czy ostatni raz mówiąc, że uratowałeś ten szpital?”,

– „Dlaczego wbrew wyrokom sądu i umowom przejąłeś na Powiat dług (...) w stosunku do pracowników z dniem 1.02.2011 r., na czym Powiat stracił 15 mln zł?”

w ocenie wnioskodawców zawierają nieprawdziwe informacje na temat kandydata na radnego P. S. (2) i stanowią przejaw nierzetelnej agitacji wyborczej o jakiej mowa w przepisie art. 111 §1 Kodeksu wyborczego.

Uczestnicy postępowania wnosili o umorzenie postępowania w sprawie podnosząc, że sprawa jest rozpoznana już po odbytych wyborach samorządowych.

Postanowieniem z dnia 22 października 2018 r. Sąd Okręgowy w Katowicach umorzył postępowanie w sprawie.

W uzasadnieniu orzeczenia Sąd pierwszej instancji podał, że zarówno wnioskodawca P. S. (2), którego popierał w wyborach Komitet Wyborczy Wyborców (...), jak i A. M. popierany przez Komitet Wyborczy (...), kandydowali do Rady Powiatu (...). Wybory tego rodzaju są jednoetapowe, a kampania wyborcza w ramach tych wyborów zakończyła się o godzinie 24:00 dnia 19 października 2018 r., co wynika z art.104 Kodeksu wyborczego i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 sierpnia 2018 r. w sprawie zarządzenia wyborów do rad gmin, rad powiatów, sejmików województwa i rad dzielnic (...) W. oraz wyborów wojtów, burmistrzów i prezydentów miast.

Wprawdzie wnioski o wydanie orzeczenia w trybie wyborczym wpłynęły do Sądu w trakcie trwania kampanii wyborczej to jednak w ocenie Sądu Okręgowego jego rozpoznanie stało się zbędne skoro orzeczenie może zapaść dopiero po wyborach.

Zdaniem Sądu celem art. 111 Kodeksu wyborczego jest zapewnienie szybkiej drogi sądowej do prawnej ochrony uczestników kampanii wyborczej, przez wyeliminowanie w trakcie jej trwania nieprawdziwych informacji mogących mieć wpływ na wynik wyborów. Wydanie orzeczenia w tym przedmiocie już po wyborach jest zbędne. Dlatego Sąd Okręgowy na mocy art. 355 k.p.c. w związku z art. 13 §2 k.p.c. umorzył postępowanie w sprawie.

Postanowienie Sądu pierwszej instancji zostało zaskarżone w całości przez wnioskodawców.

Skarżący zarzucili:

1. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a to:

a. art. 111 § 6 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 roku Kodeks wyborczy (dalej k.w.) poprzez jego niezastosowanie i umorzenie postępowania mimo, iż wyraźnie wskazuje on, że w przypadku wszczęcia postępowania w trybie art. 111 § 1 k.w., przepisu art. 104 k.w. nie stosuje się, a więc prowadzeniu postępowania o wydanie orzeczenia na podstawie art. 111 § 1 k.w. nie stoi na przeszkodzie zakończenie kampanii wyborczej, ani odbycie wyborów;

b. art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez umorzenie postępowania w sytuacji, gdy jego prowadzenie nie było ani zbędne ani nie stało się niedopuszczalne,

c. nie rozpoznanie istoty sprawy i umorzenie postępowania, mimo że brak było ku temu podstaw,

2. obrazę przepisów prawa materialnego, a to art. 111 § 1 k.w. w zw. z art. 111 § 6 k.w. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż postępowanie o wydanie orzeczenia może toczyć się jedynie do czasu zakończenia kampanii wyborczej lub odbycia wyborów, a więc ochrona prawna wynikająca z tego przepisu dotyczy sytuacji prawomocnie zakończonych postępowań w tym trybie, w sytuacji, gdy z art. 111 § 1 k.w. to nie wynika, a przepis art. 111 § 6 k.w. wprost takiej wykładni przeczy.

Powołując się na powyższe skarżący wnosili o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o jego zmianę i uwzględnienie ich wniosku.

Sąd Apelacyjny w Katowicach zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne.

Skarżący domagali się wydania orzeczenia w trybie wyborczym przewidzianym przepisem art. 111 Kodeksu wyborczego. Jest to specyficzny tryb ingerencji sądów w przebieg kampanii wyborczej mający na celu zapobieganie wpływom nieuczciwych form agitacji wyborczej na wynik wyborów. Dobitnie świadczy o tym wymóg rozpoznania wniosku przez sąd pierwszej instancji w ciągu 24 godzin, taki sam termin do wniesienia środka zaskarżenia czy rozpoznania zażalenia przez sąd drugiej instancji. Celem tej regulacji jest aby wyborcy przed podjęciem decyzji odnośnie sposobu głosowania posiadali prawidłowe wiadomości co do osób kandydujących oraz co do sposobu prowadzenia agitacji wyborczej przez poszczególnych kandydatów.

Wbrew temu co podniesiono w zażaleniu celem tego szczególnego sposobu rozpoznania spraw w tym przedmiocie nie jest działanie prewencyjne na użytek kolejnych wyborów czy też napiętnowanie nierzetelnego działania osób posługujących się nierzetelnymi formami agitacji wyborczej już po wyborach. Ten specyficzny tryb postępowania jest zastrzeżony jedynie do czasu wyborów.

W przypadku wyborów jednoetapowych, a z takim mamy do czynienia w niniejszej sprawie, ewentualne sprostowania czy przeprosiny nie mogą mieć bowiem wpływu na wynik odbytych wyborów.

Bezprzedmiotowym jest np. żądany zakaz rozpowszechniania nieprawdziwych informacji w materiałach wyborczych odnoszący się do materiałów wytworzonych na użytek odbytych wyborów.

Wbrew zarzutom zażalenia przy wydaniu zaskarżonego postanowienia nie doszło do naruszenia przepisu art. 111 §6 w związku z art. 104 Kodeksu wyborczego. W ocenie Sądu Apelacyjnego przepisy te należy rozumieć w ten sposób, że w razie uwzględnienia wniosku żądane sprostowanie i przeprosiny mogłyby być opublikowane nawet po zakończeniu kampanii wyborczej, tj. w czasie tzw. ciszy wyborczej.

Stosujący niedozwolone formy agitacji wyborczej musiałby bowiem liczyć się z tym, że skutki jego bezprawnego działania zostaną zniweczone jeszcze przed wyborami bez możliwości repliki przed oczekiwanymi wyborami.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu pierwszej instancji, że odmienna sytuacja ma miejsce w przypadku gdy ocena zasadności wniosku ma miejsce już po wyborach.

Ewentualne uwzględnienie wniosku nie ma już w takim przypadku żadnego wpływu na ich wynik.

O bezprzedmiotowości działania w trybie wyborczym świadczy wniosek zażalenia zmierzający do przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Brak jest racjonalnych powodów do uznania, że także po wyborach sprawa winna być rozpoznawana w trybie 24-godzinnym.

Nie można też zgodzić się z zarzutami zażalenia, że wnioskodawca P. S. (2) poza ochroną wynikającą z Kodeksu wyborczego nie może dochodzić ochrony swego dobrego imienia w trybie ochrony dóbr osobistych czy sprostowania nieprawdziwych informacji na swój temat.

Zarzucanie mu oszukiwanie wyborców czy nieprawdziwe informacje na temat zadłużenia powiatu mogą być dochodzone w zwykłym trybie w ramach sprawy o ochronę dóbr osobistych czy sprostowania nieprawdziwej informacji prasowej.

Innymi słowy, już po odbytych wyborach zarzuty dotyczące oszukiwania wyborców lub działanie na szkodę powiatu nie mogą być niweczone orzeczeniem sądu wydanym w trybie wyborczym.

Dlatego Sad Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 §2 k.p.c. i art. 13 §2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

SSO del. Tomasz Tatarczyk SSA Roman Sugier SSA Mieczysław Brzdąk